



กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ  
DEPARTMENT OF HEALTH SERVICE SUPPORT

กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม  
คู่มือการปฏิบัติงานความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่  
รหัสกระบวนการงาน SOP-LD-SP-๐๕

ผู้รับผิดชอบ

(นายทรงพล อมราลักษณ์)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม

ทบทวนโดย

(นางจันทนา จินดาถาวรกิจ)

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

อนุมัติโดย

(นายภาณุวัฒน์ ปานเกต)

ตำแหน่ง

รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ฉบับที่ ๒ แก้ไขครั้งที่ ๒

วันที่บังคับใช้ มีนาคม ๒๕๖๕

สถานะเอกสาร ควบคุม

คู่มือการปฏิบัติงาน  
ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่  
กองกฎหมาย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ  
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

---

ที่ปรึกษา

นางจันทนา จินดาถาวรกิจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

คณะผู้จัดทำ

นายทรงพล อมรลักษณ์ ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาววีรญา ตรุสนันท์ ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ

นายทัศนัย แสงเพ็ญ ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวจุฬาลักษณ์ พงศ์อายุกุล ตำแหน่ง นิติกร

จัดทำรูปเล่มและจัดพิมพ์โดย

กลุ่มบริหารงานทั่วไป กองกฎหมาย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

## คำนำ

การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นภารกิจสำคัญของกองกฎหมาย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โดยมีกลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มีกระบวนการขั้นตอนเกี่ยวกับการสอบสวน พิเคราะห์ วินิจฉัยและพิเคราะห์ข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้รับผิดชอบใช้ความเสียหายให้กับทางราชการไว้ในหลายขั้นตอนด้วยกัน กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม ได้ตระหนักและเล็งเห็นว่าการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นการอำนวยความสะดวกธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของทางราชการ หากคณะกรรมการผู้ได้รับการแต่งตั้งขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน อาจส่งผลให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงสมควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยรวบรวมข้อมูลจากกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ แนวทางปฏิบัติงานคู่มือความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของกรมบัญชีกลาง ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานและนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม  
กองกฎหมาย

## สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑. วัตถุประสงค์	๑
๒. ผังกระบวนการทำงาน	๒
๓. ขอบเขต	๓
๔. ความรับผิดชอบ	๔
๕. คำจำกัดความ	๔-๖
๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	
๖.๑ วิธีการดำเนินงาน	
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๗-๒๒
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๒๓-๓๔
๖.๒ อธิบายกระบวนการทำงาน	๓๕
๗. กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง	๓๖
๘. การจัดเก็บและการเข้าถึงเอกสาร	๓๖
๙. ระบบการติดตามและประเมินผล	๓๖
๑๐. ภาคผนวก	
- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	
- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้อง รายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๖๒	
- แนวทางการสอบสวนตามประเภทสำนวน (ส.๑ - ๕)	

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๑	ของ ๓๖

## ๑. วัตถุประสงค์

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อให้เป็นความรู้และทราบถึงแนวทางขั้นตอนของการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของกลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม กองกฎหมาย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โดยจะเป็นการดำเนินการสืบสวนสอบสวน พิจารณาวินิจฉัยและวิเคราะห์ข้อเท็จจริง เพื่อหาผู้รับผิดชอบใช้ความเสียหายในทางแพ่ง เมื่อเกิดการทุจริตหรือเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่		กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๒	ของ	๓๖

## ๒. ผังกระบวนการความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	รายละเอียด	จุดควบคุมความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๑		๖๐ นาที	ได้รับรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จากกอง/ศูนย์/สำนัก	กลุ่มบริหารงานทั่วไปรับเรื่องและเสนอผู้บังคับบัญชา	กลุ่มบริหารงานทั่วไป
๒		๑,๔๔๐ นาที	พิจารณาข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามหลักพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกฎระเบียบข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้อง	แต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (แล้วแต่กรณี)	กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม
๓		๑,๔๔๐ นาที	รวบรวมข้อมูลหลักฐานต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาและวินิจฉัย	- รวบรวมเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วน - แจ้งผู้เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการฯ	
๔		๙๘๐ นาที	เสนอข้อมูลหลักฐานต่างๆ ไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ	คณะกรรมการจัดทำสำนวนพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (แบบ สล.๑) แล้วรายงานให้ผู้แต่งตั้งทราบและพิจารณา	
๕		๙๖๐ นาที	วินิจฉัยรายงานความเสียหายประกอบกับข้อมูลหลักฐานว่ามีผู้ใดต้องรับผิดและต้องรับผิดมากน้อยเพียงใด	ดำเนินการตาม กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัดและรอบคอบ	
๖		๑,๔๔๐ นาที	เมื่อสรุปสำนวนได้ครบถ้วนแล้วจึงดำเนินการให้กระทรวงการคลังตรวจสอบต่อไป	หากเห็นชอบด้วยกับผลการสอบสวน จะทำการลงนามในหนังสือเรียน ปลัดกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นต่อไป	
	รวม	๖,๓๒๐ นาที			

หมายเหตุ ทุกขั้นตอนมีการรายงานในระบบความรับผิดทางละเมิดและแพ่ง (กรมบัญชีกลาง)

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่		กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๓
			แก้ไขครั้งที่	๒
			ของ	๓๖

### ๓. ขอบเขต

#### ๓.๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙<sup>๑</sup>

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ หลักการของกฎหมาย และ ขั้นตอนการดำเนินการจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดเมื่อกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๒) หน่วยงานเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชดใช้ค่าเสียหายโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยไม่ต้องให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหายก็ได้ นอกจากนี้ หากความเสียหายเกิดจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมก็ต้องหักส่วนดังกล่าวออกด้วย

๓) กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ โดย เจ้าหน้าที่แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบส่วนของตนเท่านั้น สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเกิดความเสียหาย หรือที่เรียกว่าส่วนวิธีสบัญญัติจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ว่าจะการกระทำละเมิดจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

เจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ตามเจตนารมณ์ท้ายพระราชบัญญัติ) “การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้ ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระที่องไต่เบียดเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเล็กน้อยในการปฏิบัติ หน้าที่ นอกจากนี้ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบ ในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้รับเงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมี ต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจ ดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่เกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุม การทำงานของเจ้าหน้าที่ ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกัน มิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ ต้องรับผิดทางละเมิด ในการปฏิบัติงานในหน้าที่เมื่อเป็นการกระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ”

<sup>1</sup> ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓/ตอนที่ ๖๐ ก/หน้า ๒๕/๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๔	ของ ๓๖

### ๓.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่เกิดความเสียหายจนถึงเมื่อถูกฟ้องคดีและการไต่เบี่ย

### ๔. ความรับผิดชอบ

๔.๑ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย มีบทบาทหน้าที่ มอบหมายและพิจารณาความเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการความรับผิดทางละเมิด

๔.๒ หัวหน้ากลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม มีบทบาทหน้าที่ดำเนินการด้านความรับผิดทางละเมิดให้ถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

๔.๓ นิติกรกลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม มีบทบาทหน้าที่ดำเนินการด้านความรับผิดทางละเมิดตามที่ได้รับมอบหมาย

๔.๔ กลุ่มบริหารงานทั่วไป มีบทบาทหน้าที่ ลงรับเรื่องเพื่อส่งต่อให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายและจัดส่งบันทึกความเห็นของกองกฎหมายกลับไปยังหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

### ๕. คำจำกัดความ (หรือคำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง)

#### ๕.๑ “ละเมิด”

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีได้นิยามความหมายของ คำว่า “ละเมิด” ว่าหมายถึงอะไร การพิจารณาความหมายของคำว่า “ละเมิด” จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ดี ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่ง อย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

การกระทำละเมิดมีองค์ประกอบดังนี้

(๑) มีการกระทำ

“การกระทำ” หมายถึงการเคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึกในการเคลื่อนไหวและอยู่ในบังคับของ จิตใจผู้กระทำ และรวมถึงการงดเว้นที่จะกระทำการอันมีหน้าที่ต้องกระทำด้วยไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย ตามระเบียบปฏิบัติงาน ตามสัญญา ตามวิชาชีพ แต่ไม่รวมถึงหน้าที่ตามศีลธรรม

(๒) โดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ

กระทำโดย “จงใจ” หมายถึง การกระทำโดยผู้กระทำรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำ ของตน กล่าวคือ รู้ว่าการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ส่วนความเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อย เพียงใดนั้นไม่สำคัญ การกระทำโดยจงใจมีความหมายกว้างกว่ากระทำโดย “เจตนา” ตามประมวลกฎหมายอาญา เพราะการกระทำโดยเจตนาตามมาตรา ๕๙ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญาผู้กระทำต้องประสงค์ต่อผลหรือ ย่อมเล็งเห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นด้วย



คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่		กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	แก้ไขครั้งที่	๒
		หน้า	๕	ของ ๓๖

การกระทำโดย “ประมาทเลินเล่อ” มีความหมายเช่นเดียวกับการกระทำโดยประมาทในทางอาญาตามมาตรา ๕๙ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “การกระทำโดยประมาทได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนาแต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่”

“ในภาวะเช่นนั้น” หมายถึง บุคคลที่อยู่ในภาวะเดียวกับผู้กระทำโดยเทียบดูว่าบุคคลทั่วไปหรือวิญญูชนที่อยู่ในภาวะเช่นนั้นควรใช้ความระมัดระวังแค่ไหน

“วิสัย” หมายถึง สภาพเกี่ยวกับตัวผู้กระทำ เช่น อายุ เพราะเด็กและผู้ใหญ่จะมีความระมัดระวังในเรื่องเดียวกันต่างกันเนื่องจากมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพศ ชายและหญิงต่างมีความระมัดระวังในแต่ละเรื่องต่างกัน ผู้ประกอบวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือผู้ปฏิบัติงานใดงานหนึ่งเป็นระยะเวลานาน ย่อมมีความระมัดระวังในวิชาชีพหรือเรื่องที่ตนเชี่ยวชาญ หรือชำนาญงานมากกว่าคนทั่วไป เป็นต้น

“พฤติการณ์” หมายถึง ปัจจัยแวดล้อมผู้กระทำ เช่น กรณี ขับรถยนต์ในเวลากลางวัน หรือกลางคืน หรือในขณะที่ฝนตกถนนลื่น หรือไม่ และมีเวลาที่จะคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะกระทำการใดการหนึ่งลงไปหรือไม่ เพราะพฤติการณ์แวดล้อมผู้ขับซึ่รถยนต์ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นมากกว่าในเวลาปกติ เป็นต้น

(๓) โดยผิดกฎหมาย

การกระทำละเมิดจะต้องเป็นการกระทำต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมาย ซึ่งกระทำโดยผิดกฎหมายนั้น อาจเป็นความผิดต่อกฎหมายอาญาที่บัญญัติไว้โดยแจ้งชัดที่กระทบถึงสิทธิของผู้เสียหายโดยตรง แต่ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าการกระทำใดถือว่าเป็นการผิดต่อกฎหมายจึงอาจเป็นความผิดต่อกฎหมายทางแพ่งซึ่งจะมีบัญญัติไว้ชัดแจ้งหรือไม่ก็ได้ ข้อสำคัญต้องเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิโดยเด็ดขาดของบุคคลอื่น คือ ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิเด็ดขาดอย่างอื่นของบุคคลนั้นโดยผู้กระทำไม่มีสิทธิหรืออำนาจตามกฎหมาย การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่เป็นการทำผิดกฎหมายในตัว (ฎ ๕๐๒/๒๕๔๗) การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายต้องรับผิดชอบละเมิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒/๒๕๕๔) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการล่วงสิทธิผิดหน้าที่ดังกล่าวมาแต่แรกนั่นเอง

(๔) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

ความรับผิดชอบทางละเมิดจะเกิดขึ้นเมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หากบุคคลอื่นยังไม่ได้รับความเสียหายจากการกระทำย่อมไม่เป็นละเมิด โดยความเสียหายนั้นจะเป็นความเสียหายที่เกิดแก่ ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ แต่ต้องเป็นความเสียหายที่แน่นอน กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว หรือที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคตและความเสียหายจะต้องเกิดจากผลโดยตรงของผู้กระทำด้วย และผู้ที่ได้รับความเสียหายต้องเป็นบุคคลอื่น ที่ไม่ใช่ผู้กระทำโดยตรง หรือมีส่วนร่วมในการกระทำนั้น

## ๕.๒ “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง”

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง บุคคลได้กระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐/๒๕๕๒ อธิบายถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ว่าหมายถึงการกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นเลย

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	แก้ไขครั้งที่	๒
			หน้า	๖
			ของ	๓๖

### ๕.๓ “เจ้าหน้าที่”

หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

เจ้าหน้าที่ ตามนัยมาตรา ๔ เป็นผู้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยที่พระราชบัญญัตินี้เน้นถึงการทำงานแทนรัฐในลักษณะเจ้าหน้าที่ของภาครัฐทุกประเภท ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตามคำนิยามดังกล่าวจึงหมายความถึงบุคลากรทุกประเภทที่ทำงานให้กับรัฐ ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างหรือจะเป็นกรรมการ และไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะใด แต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐจ้างบริษัทเอกชนมาทำความสะดวกอาคารสถานที่ของหน่วยงานนั้น เป็นการจ้างทำของ ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดังกล่าวไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔

### ๕.๔ หน่วยงานของรัฐ

หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย สรุปว่าหน่วยงานของรัฐตามคำนิยามดังกล่าวแบ่งเป็น ๔ ประเภทคือ

๑. ราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ
๒. ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา
๓. รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด เนื่องจากจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายเอกชน
๔. หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ

### ๕.๕ ความเสียหาย

หมายถึง ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดทั่วไป แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ (เช่น ผู้ว่ามีคำสั่งปลดผู้ใหญ่บ้านถือเป็นการออกคำสั่งหากมีการเรียกร้องขึ้นมาไม่ต้องตั้งกรรมการสอบสวน) ตัวอย่างความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดทั่วไป เช่น

๑. ความเสียหายที่เกิดจากการตรวจรับการจ้าง/ตรวจรับพัสดุไม่ครบ
๒. ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต /ไม่ปฏิบัติตามระเบียบทางการเงิน
๓. ความเสียหายจากอุบัติเหตุ/ทรัพย์สินสูญหาย เสียหาย

### ๕.๖ ผู้แต่งตั้ง

หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ตั้งกรรมการสอบสวน (ส่วนกลาง = อธิบดี, ส่วนภูมิภาค = ผู้ว่าราชการจังหวัด) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน ของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง หรือ ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงานให้ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งฯ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	แก้ไขครั้งที่	๒
		หน้า	๗	ของ ๓๖

## ๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

### ๖.๑ วิธีการดำเนินงาน

#### ๖.๑.๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มี ๒ ประเภท<sup>๒</sup>

##### ๑. การกระทำละเมิดต่อเอกชนหรือบุคคลภายนอก

ความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดแก่เอกชนหรือบุคคลภายนอก เป็นไปตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

##### ๒. การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดแก่หน่วยงานของรัฐ เป็นไปตามความในมาตรา ๑๐ ประกอบกับ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

### ๑. การกระทำละเมิดต่อเอกชนหรือบุคคลภายนอก

การจะพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐต่อบุคคลภายนอกแบ่งเป็น ๒ กรณี ได้แก่

#### ๑. กรณีการกระทำละเมิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๕)

#### ๒. กรณีการกระทำละเมิดเป็นการกระทำนอกเหนือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๖)

#### กรณีที่ ๑ ความรับผิดทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

“มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง”

เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้กระทำการละเมิด หน่วยงานของรัฐต้องรับผิด/ถูกฟ้องแทนเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา ๕ วรรคแรก ผู้เสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

**ตัวอย่าง** เจ้าหน้าที่ขับรถยนต์ของทางราชการไปติดต้องงานราชการแล้วเกิดอุบัติเหตุชนรถยนต์ของ บุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในผลแห่งละเมิดนั้น โดยบุคคลภายนอกหรือประชาชน ผู้ได้รับความเสียหายสามารถฟ้องคดีให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้แต่จะฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไล่จับผู้ร้ายแล้วเกิดการยิงต่อสู้กันกระสุนปืนพลาดเป้าหมายไปถูกประชาชนได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต

กรณีเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ นั้นสังกัดอยู่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในผลแห่งละเมิดนั้น บุคคลภายนอกหรือประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย สามารถร้องขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ แต่จะฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

<sup>2</sup> คู่มือการบรรยายความรู้เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ จัดทำโดยสำนักความรับผิดทางแพ่งร่วมกับ สำนักงานคลังเขต 7 กรมบัญชีกลาง

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๘	ของ ๓๖

ทำนองเดียวกันกับกรณีเจ้าหน้าที่ไม่สังกัดหน่วยงานใด ผู้ได้รับความเสียหายก็สามารถฟ้องหรือร้องขอให้กระทรวงการคลังชดเชยค่าสินไหมทดแทนได้ ตามมาตรา ๕ วรรค ๒ แต่จะฟ้องร้องให้เจ้าหน้าที่ชดเชย โดยตรงไม่ได้ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด กระทรวงการคลังจึงรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๔/๒๕๕๒) หรือ กรณีคณะรัฐมนตรีศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า คณะรัฐมนตรีมิใช่หน่วยงานของรัฐ และไม่ได้สังกัดหน่วยงานของ รัฐแห่งใด จึงถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๖/๒๕๔๗) แต่กรณียังไม่มีคำพิพากษาสูงสุด

การพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่

๑. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

**ตัวอย่าง** สรรพสามิตจังหวัดเดินทางไปราชการโดยรถยนต์ของสำนักงาน แล้วพนักงานขับรถยนต์ขับรถไปชนกับรถคันอื่น ถือว่าพนักงานขับรถยนต์กระทำละเมิดโดยปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

๒. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

**ตัวอย่าง** สรรพสามิตจังหวัดจะต้องเดินทางไปราชการ แต่พนักงานขับรถยนต์ลาหยุด จึงขอให้เจ้าหน้าที่การเงินช่วยขับรถให้แทน หากรถเกิดอุบัติเหตุชนกับรถคันอื่นกรณีเช่นนี้ถือว่าเจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง

**กรณีที่ ๒** ความรับผิดชอบทางละเมิดของหน่วยงานของรัฐที่เกิดขึ้นจากการกระทำนอกเหนือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

“มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้น เป็นการเฉพาะตัวในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐ ไม่ได้”

ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ (นอกเหนือการปฏิบัติหน้าที่) หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหรือถูกฟ้อง ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดฯ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว

การพิจารณาว่าเป็นการกระทำนอกเหนือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ พิจารณาจากพฤติการณ์ต้องเป็นการส่วนตัวโดยแท้

**ตัวอย่าง** พนักงานไปรษณีย์จอดรถเก็บจดหมายข้างทาง ตำรวจบอกว่าจะอดไม่ได้เนื่องจากเป็นชั่วโมงเร่งด่วน พนักงานไปรษณีย์ไม่ไหวจึงออกรถอย่างแรงเป็นเหตุให้ตำรวจหัวฟาดพื้น การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำนอกเหนือการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการกระทำส่วนตัวโดยแท้

เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีได้อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ไปทะเลาะวิวาทแล้วทำร้ายร่างกายประชาชนเช่นนี้ถือว่าการกระทำละเมิดโดยส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ผู้ตนเอง เนื่องจากมิใช่กิจการในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

กรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจออกเวรแล้วไปตลาดและประสบเหตุคนทะเลาะวิวาทกันอยู่แล้วเข้าไปประจบบเหตุและเกิดปิ่นลั่นไปถูกชาวบ้านในบริเวณนั้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้าไปประจบบเหตุดังกล่าว ถือว่าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากตำรวจ มีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดหรือระงับเหตุซึ่งหน้าได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่		กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๙	ของ	๓๖

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีบทบัญญัติให้ผู้เสียหายใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ ๒ ทาง คือ

๑. ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล ตามนัยมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖
๒. ใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ ตามนัยมาตรา ๑๑

### ๑. การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล

บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายสามารถฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรง โดยไม่ต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐก่อน โดยหากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ผู้เสียหายต้องฟ้องเจ้าหน้าที่โดยตรงจะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้ (มาตรา ๖) แต่หากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ผู้เสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐโดยตรงจะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ (มาตรา ๕)

**บุคคลภายนอก** คือ บุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่หรือผู้เสียหายได้แก่บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีใช้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐคนอื่นไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะสังกัดหน่วยงานเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือไม่ก็ตาม

**กรณีผู้เสียหายฟ้องผิดตัว** กรณีที่ศาลยกฟ้องเพราะเหตุหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิด กฎหมายให้ออกาสผู้เสียหายฟ้องใหม่ได้ภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

**อายุความในการใช้สิทธิของผู้เสียหาย** การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล ผู้เสียหายจะต้องฟ้องคดีภายใน ๑ ปี นับแต่วันรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการ ฟ้องคดี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี หรืออีกนัยหนึ่ง ภายใน ๑ ปี นับแต่วันรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้ที่จะฟ้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อย่างไรก็ตามการใช้สิทธิเรียกร้องตามที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ดังกล่าวข้างต้น จะต้องกระทำภายในกำหนดอายุความทั่วไปตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย กำหนดให้ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแต่มูลละเมิดมีอายุความสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ด้วย

### ๒. การใช้สิทธิยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ ตามนัยมาตรา ๑๑

บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ผู้เสียหายสามารถยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐตามนัยมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่าหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในกรณีนี้ หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงาน ของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้อง ทุขซ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบ และขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณาอนุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๑๐	ของ ๓๖

การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้เสียหายสามารถร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรง และเมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายไม่พอใจคำวินิจฉัย ก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ พระราชบัญญัตินี้ได้ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่จะเลือกใช้วิธียื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ แทนที่จะใช้วิธีฟ้องคดีหน่วยงานของรัฐซึ่งอาจต้องใช้เวลาพอสมควรเป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนที่ถูกกระทำละเมิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งบางครั้งค่าสินไหมทดแทนอาจจะเป็นจำนวนเงินเพียงไม่กี่พันบาท ซึ่งถ้าจะต้องไปฟ้องคดีต่อศาลก็จะมีค่าทนายความและค่าธรรมเนียมต่างๆ

กรณีที่ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลและคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลถือได้ว่าผู้เสียหายเลือกใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว แม้ต่อมาผู้เสียหายจะได้มีการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานของรัฐไม่จำเป็นต้องรับคำขอไว้พิจารณาเนื่องจากหน้าที่ให้ทั้งหน่วยงานของรัฐและศาลพิจารณาเรื่องที่มีมูลเหตุอย่างเดียวกันอาจทำให้การวินิจฉัยชี้ขาดแตกต่างกันได้ (เรื่องเสร็จที่ ๖๐๓/๒๕๕๑) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้เสียหายสามารถร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรง และเมื่อหน่วยงานของรัฐ มีคำสั่งเช่นใดแล้ว หากผู้เสียหายไม่พอใจคำวินิจฉัย ก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับการวินิจฉัยได้

#### การยื่นคำขอ

ให้ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่โดยตรง หากเจ้าหน้าที่ไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อกระทรวงการคลัง ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อผู้เสียหาย ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยหน่วยงานของรัฐ ต้องออกใบรับคำขอไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ใบรับคำขอต้องเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ ทราบว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอของผู้เสียหายแล้ว ซึ่งการออกใบรับคำขอจะมีผลต่อการนี้ระยะเวลา การพิจารณาคำขอ ตัวอย่าง ผู้เสียหายส่งคำขอทางไปรษณีย์ และได้รับใบตอบรับของไปรษณีย์ ใบตอบรับของไปรษณีย์ ไม่ใช่ใบรับคำขออันเป็นหลักฐานที่หน่วยงานเป็นผู้ออกให้ แต่เป็นเพียงหลักฐานทางไปรษณีย์ว่าได้มีการส่งซอง เอกสารทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้รับแล้วเท่านั้น มิได้บ่งบอกว่า เอกสารในซองเป็นอะไร (อ.๙๑/๒๕๔๗)

**วิธีการยื่นคำขอ** ให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน มี ๒ วิธี ๑. ยื่นคำขอด้วยตัวเอง ๒. ยื่นคำขอทางจดหมาย กรณีเช่นนี้ให้ตอบใบรับคำขอโดยจดหมายเช่นกัน กรณีที่ผู้เสียหายยื่นผิดหน่วยงาน หน่วยงานนั้นๆ ต้องรับเรื่องไว้ก่อน จะปฏิเสธไม่ได้ แล้วจึงส่งต่อไป ยังหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือกระทำละเมิด เมื่อส่งเรื่องแล้วต้องแจ้งต่อผู้เสียหายที่ยื่นคำขอว่าผู้ที่กระทำละเมิด คือใคร เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถติดตามเรื่องต่อไป โดยเริ่มนับเวลาในการพิจารณาคำขอ ๑๘๐ วันจากวันที่ หน่วยงานที่กระทำละเมิดได้รับเรื่อง

**สาระสำคัญของใบรับคำขอ** ให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่ควรมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ชื่อหน่วยงานที่รับคำขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
๒. เรื่องที่ขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
๓. วันเดือนปี ที่รับคำขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
๔. ชื่อผู้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๑๑	ของ ๓๖

๕. จำนวนเงินที่ขอให้ชดเชย

๖. ลายมือชื่อผู้รับคำขอ ระยะเวลาในการยื่นคำขอ ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ว่าผู้จะพึงต้อง ใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันกระทำละเมิด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๓/๒๕๔๙) ซึ่งเป็น ระยะเวลาเดียวกับกรณียื่นฟ้องคดีต่อศาล ดังนั้น หากผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐเมื่อพ้นระยะเวลา ดังกล่าว แม้หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาคำขอ ผู้เสียหายซึ่งไม่พอใจผลการวินิจฉัยก็ไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ปกครองได้ เพราะถือว่าฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

**การพิจารณาคำขอ** ระยะเวลาในการพิจารณาคำขอนั้น ตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ พิจารณาคำขอไปแล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน การพิจารณาคำขอจึงต้องกระทำโดยไม่ชักช้า และหากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน ก็ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อ ดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า และจะต้องพิจารณาคำขอไปแล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันภายในกำหนด ต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐนั้นทราบสามารถขอขยายระยะเวลาออกไปอีกได้ แต่ไม่เกิน หนึ่งร้อยแปดสิบวัน เมื่อกฎหมายได้กำหนดกระบวนการพิจารณา ระยะเวลาการพิจารณา และภาระหน้าที่ของ หน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอไว้ชัดเจน หากหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติ ย่อมถือว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

กรณีหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนกระทำละเมิดจริง ให้กำหนดค่าเสียหายและสง่ คำสั่งนั้นให้แก่ผู้เสียหาย ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องหลักเกณฑ์การชดเชยค่าสินไหมทดแทนกรณี เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ กรณีหน่วยงานของรัฐพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของตนไม่ต้องรับผิดก็ให้ยกคำร้องและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ

การฟ้องคดีกรณีที่ยังไม่พอใจผลการพิจารณาคำขอ หากผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐ ให้มีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขต อำนาจ ซึ่งอาจจะเป็นศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองแล้วแต่กรณีภายใน ๙๐ วัน

**การกระทำละเมิด** การจะพิจารณาว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการ “ละเมิด” หรือไม่นั้น พระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดฯ มิได้บัญญัตินิยามศัพท์คำว่า “ละเมิด” ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ ความรับผิด ทางละเมิดฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๑/๒๕๔๘) โดยประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ เป็นหลักทั่วไปของการกระทำที่ถือเป็น “ละเมิด”

**ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐** ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

**การกระทำที่ถือเป็น “ละเมิด”** มีหลักเกณฑ์ ๓ ประการ

๑. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
๒. กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย
๓. บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๑๒
			แก้ไขครั้งที่	๒
			ของ	๓๖

**เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ความรับผิดของเจ้าหน้าที่จะมีเพียงใดต้องพิจารณาตาม  
มาตรา ๘**

มาตรา ๘ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ

“ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น”

คือ หน่วยงานของรัฐจะมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่กระทำให้เกิดความเสียหายด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น (มาตรา ๘ วรรคแรก) โดยไม่ต้องเรียกให้ใช้เต็มจำนวนก็ได้ (มาตรา ๘ วรรค ๒) สามารถหักความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมออกจากความรับผิดได้ (มาตรา ๘ วรรค ๓) และเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดได้เฉพาะส่วนความรับผิดของตนเท่านั้น (มาตรา ๘ วรรค ๔)

ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกนั้น แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะไม่ต้องรับผิดโดยตรงต่อผู้เสียหายก็ตาม แต่ก็ได้พ้นความรับผิดไปทั้งหมด กล่าวคือ เจ้าหน้าที่จะมีความรับผิดเพียง ๒ ระดับ เท่านั้น คือ กรณีจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำโดย ประมาทเลินเล่อไม่ถึงขั้นร้ายแรง หน่วยงานของรัฐไม่สามารถไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ได้อีกต่อไปเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายไปแล้ว ความรับผิดตกเป็นพับแก่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ไม่สามารถไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้

แต่หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานของรัฐยังมีสิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวต่อไป

**การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**

**๑. การกระทำโดยจงใจ**

คือ การกระทำโดยรู้สำนึกถึงการกระทำของตนว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย แก่บุคคลอื่น ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี การกระทำโดยจงใจมิได้หมายเลยไปถึงกับว่าจะต้องเจาะจงให้เกิดผลเสียอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นโดยเฉพาะ เช่น กรณีรู้อยู่แล้วว่าผิดระเบียบ กลับมีคำสั่งอนุมัติ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗/๒๕๕๒ (การที่ผู้ฟ้องคดี (ผู้อำนวยการโรงเรียน) ซึ่งมี อำนาจพิจารณา ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ จะต้องใช้ดุลพินิจ จัดให้ข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ให้เข้าพักอาศัยในบ้านพักราชการที่ว่างอยู่ก่อนนั้น แต่กลับมีคำสั่ง อนุมัติให้นางสาว ส. ใช้สิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ทั้งๆ ที่รู้อยู่แล้วว่ามีบ้านพักครุว่างอยู่และมีสภาพ สมบูรณ์เหมาะที่จะให้ข้าราชการครูเข้า พักอาศัยได้ นอกจากนั้น ยังรู้อยู่แล้วว่าการอนุมัติตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๔๑ เป็นการ



คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๑๓
			แก้ไขครั้งที่	๒
			ของ	๓๖

อนุมัติที่ผิดระเบียบ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจกระทำผิดต่อกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย)

## ๒. กระทำโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ หรือไม่นั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ หรือศาล ซึ่งความประมาท เลินเล่อ นั้นเป็นการกระทำที่มีโช้โดยเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย้อมเล็งเห็นผล แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจำต้องมีวิสัยและพฤติการณ์ โดยวิสัย หมายถึง สภาพเกี่ยวกับตัวผู้กระทำ เช่น การเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่หรือชั้นผู้น้อย เป็นเจ้าหน้าที่ธรรมดา เป็นผู้ประกอบวิชาชีพหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านใดด้านหนึ่ง และหมายรวมถึงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นั้นด้วย เป็นต้น ส่วนอย่างไรเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละกรณีไปซึ่งในกรณี การกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลปกครองสูงสุดได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และ หากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นเลย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐/๒๕๕๒)

๓. **หักส่วนความเสียหาย** การคำนึงถึงความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เช่น เจ้าหน้าที่นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถยนต์ของบุคคลภายนอก เนื่องจากระบบเบรกของรถราชการไม่ทำงานอันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้จัดให้มีการบำรุงรักษารถยนต์คันดังกล่าว ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ปกติ หรือในกรณีระบบการฝึกงานของหน่วยงานบกพร่องโดยส่งเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ไปปฏิบัติงานในขณะที่ยังมิได้จัดให้มีการฝึกงานอย่างเพียงพอให้ปฏิบัติงานได้ในระดับหนึ่ง เป็นต้น โดยหน่วยงานของรัฐต้องหักส่วนแห่งความรับผิดและความบกพร่อง ดังกล่าวออกด้วยการพิจารณาว่าการละเมิดเกิดจากส่วนใดมากกว่ากัน และควรกำหนดสัดส่วนต่อกันเท่าใด

หากความเสียหายที่เกิดขึ้นมีส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เมื่อได้หักส่วนความรับผิดดังกล่าวออกจากค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่จะต้องชดใช้แล้ว ค่าเสียหายที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงาน ส่วนรวมดังกล่าว ถือเป็นความรับผิดของหน่วยงานของรัฐตามนัยมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงตกเป็นพับแก่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

๔. **ไม่นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับ** กรณีการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่เดิมก่อนกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่บังคับใช้ หากการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน เจ้าหน้าที่ทั้งหลายนั้นต้องร่วมกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้รวมตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไม่ได้รับความเป็นธรรม แต่ตามกฎหมายว่าด้วย ความรับผิดทางละเมิดฉบับนี้ ให้ความเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดแต่เป็นเพียง ผู้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ชดใช้แต่เฉพาะ ในส่วนของตนเองเท่านั้น เช่น ในฐานะผู้บังคับบัญชาปล่อยปะละเลยอาจต้องรับผิดชอบใช้เพียงอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายเท่านั้นก็เป็นไปได้ หรือหากอยู่ในฐานะที่ยากแก่การควบคุมดูแลบุคคลดังกล่าวอาจไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายเลย หรือชดใช้อัตราน้อยที่สุดก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒	
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๑๔	ของ ๓๖	

### อายุความการใช้สิทธิไล่เบี่ยเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายสิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน ให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

ไม่ว่าจะเป็นค่าสินไหมทดแทนตามคำขอของบุคคลภายนอกหรือค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาเมื่อหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่จ่ายเงินไปแล้วสามารถไล่เบี่ยให้อีกฝ่ายชดใช้แก่ตนได้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จ่ายเงินไป แม้จะเกินกำหนดอายุความ ๑๐ ปี นับแต่เหตุเกิดก็สามารถไล่เบี่ยได้แต่ต้องภายใน ๑ ปี ดังกล่าว เพราะเป็นการรับช่วงสิทธิจากบุคคลภายนอกมาไล่เบี่ย

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๑๕	ของ ๓๖

## ๒. การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

๑. หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกฎหมายบัญญัติให้หน่วยงานนำบทบัญญัติกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตามมาตรา ๘ มาบังคับใช้โดยอนุโลม กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงต้องรับผิดชอบ ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะให้แก่เจ้าหน้าที่และดูกว่าความเสียหายเกิดจากความบกพร่องหรือความผิดของหน่วยงานด้วยหรือไม่หรือเกิดจากระบบการดำเนินการส่วนรวมของทางราชการหรือไม่ เช่น การวางระบบการทำงานของทางราชการหละหลวม เป็นช่องทางหรือเป็นโอกาสให้สามารถกระทำการทุจริตได้โดยง่าย

๒. ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ต้องรับผิดชอบเมื่อกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ ต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนความเสียหาย และ กรณีการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนให้ร่วมกันรับผิดชอบใช้อย่างลูกหนี้ร่วม

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็น ของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๘ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดฯ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๑๖	ของ ๓๖

**ตัวอย่าง กรณีที่ไม่ถือว่ากระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่** เช่น นอกเวลาราชการ หรือสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่แล้ว เช่น เมื่อผู้ฟ้องคดีพาดคะเจ้าหน้าที่เดินทางกลับจากไปราชการถึงสำนักงานแล้วถือว่าเสร็จสิ้นการปฏิบัติหน้าที่ ต่อมา นาย ส.พนักงานขับรถยนต์ไปส่งครุสตรีที่ไม่มีพาทะนกลับบ้าน และนำรถยนต์ดังกล่าวไปจอดเก็บไว้ที่บ้านพักของนาย ส. แล้วรถยนต์สูญหาย ไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๓๑/๒๕๔๙)

**ตัวอย่าง กรณีจงใจ**

ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านโดยไม่ได้ใช้ดุลพินิจให้ข้าราชการเข้าพักอาศัยในบ้านที่ว่างอยู่ ถือเป็นการจงใจกระทำผิดต่อกฎหมายหรือระเบียบ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒๕๕๒)

**ตัวอย่าง กรณีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**

การที่กรรมการตรวจการจ้างทำรายงานเสนอผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการเพิ่มและลดงานตามสัญญาจ้าง ก่อสร้างอาคาร โดยไม่เป็นไปตามระเบียบและไม่ตรวจสอบราคาที่เหมาะสม จนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เนื่องจากงานส่วนที่ลด มีราคาสูงกว่างานส่วนที่ผู้รับจ้างต้องทำเพิ่ม ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ ๑๓/๒๕๔๘)

การที่เลขานุการไม่ตรวจสอบใบเบิกเงินที่ผู้ช่วยเลขานุการนำเสนอ จนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตยกออกเงินของทางราชการไป ย่อมเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ ๒๑๔/๒๕๔๙)

การที่ผู้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนกระทรวงการคลังที่กำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในการนำเงินรายได้แผ่นดินส่งคลัง เป็นช่องทางให้ผู้บังคับบัญชากระทำการทุจริตยกออกเงิน ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ ๑๒๘๗/๒๕๔๙)

ผู้ควบคุมงานก่อสร้างมีหน้าที่จัดบันทึกการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวัน และผลการปฏิบัติงานเพื่อรายงานคณะกรรมการตรวจการจ้างทราบทุกสัปดาห์ การที่ผู้ควบคุมงานก่อสร้างไป ดูผลงานบางวัน และมีได้ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าว ถือว่าผู้ควบคุมงานไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เป็นการกระทำ โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๖๗/๒๕๕๐)

การที่คณะกรรมการตรวจการจ้าง ตรวจรับงานก่อสร้างอาคาร โดยไม่มีการปรับลดค่าจ้างก่อสร้างจากการเปลี่ยนแปลงเสาเข็ม และการไม่ติดตั้งระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้ ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ ๑๐๒๒/๒๕๕๐)

การที่เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตำแหน่งยามมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยและทรัพย์สินของทางราชการได้หลับในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นการบกพร่องต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาความเรียบร้อยและความปลอดภัยตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของทางราชการสูญหาย ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ ๒๕๔/๒๕๕๐)

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒	
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๑๗	ของ	๓๖

ผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินของทางราชการโดยไม่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานทั้งที่ปรากฏข้อพิรุธโดยชัดแจ้ง เช่น การที่กรรมการตรวจรับสินค้าลงชื่อตรวจรับสินค้าโดยไม่ตรวจสินค้าจริง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๓๘-๓๓๙/๒๕๔๙)

กรณีได้รับอนุญาตให้นำรถราชการไปเก็บรักษาที่บ้านพักเป็นครั้งคราว แต่นำไปเก็บรักษาไว้เป็นประจำทุกวัน บ้านพักเป็นสถานที่ไม่รั้วรอบขอบชิด เป็นทางสาธารณะที่คนทั่วไปใช้ร่วมกัน เป็นเหตุให้รถ ดังกล่าวถูกขโมย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๖๒/๒๕๔๙)

กรณีได้รับอนุญาตให้ใช้รถราชการ โดยจอดรดดังกล่าวไว้บนกรั้วบริเวณบ้านพัก ทั้งที่สามารถนำรถยนต์เข้าไปจอดภายในบ้านพัก เป็นเหตุให้รถคันดังกล่าวสูญหาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๖๒/๒๕๕๑)

ได้รับอนุญาตให้ใช้รถราชการและเก็บรักษาไว้ที่บ้านพัก เมื่อทราบว่าพนักงานขับรถไม่นำรถมาเก็บรักษาไว้ที่บ้านพักในเวลาอันสมควร แต่มิได้เอาใจใส่ติดตามรถคืนอย่างเพียงพอตามวิสัยและพฤติการณ์ที่ผู้ควบคุมดูแลรถยนต์จะพึงกระทำ และมีได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นเหตุให้พนักงานขับรถนำรถคันดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวจนประสบอุบัติเหตุ ถือว่าความเสียหายส่วนหนึ่งเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวที่ต้องร่วมรับผิดชอบ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๕๔๙/๒๕๕๑)

กรณีผู้บังคับบัญชาไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริต ยักยอกเงินราชการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๙, อ.๗๒/๒๕๕๐, อ.๗๓/๒๕๕๐ และ อ.๔๕๖/๒๕๕๐)

กรณีผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อในเช็ค ไม่ตรวจสอบว่ามีการขีดฆ่า คำว่า “หรือผู้ถือ” ออก และขีดคร่อมเช็คแล้วหรือไม่ เป็นเหตุให้มีผู้ทุจริตนำเช็คไปเบิกเงินสดจากธนาคารและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหลายครั้ง (คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ ๕๔๙/๒๕๕๐)

คณะกรรมการตรวจการจ้างรับรองว่าผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จ ทั้งที่งานไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา โดยไม่ได้ออกไปตรวจวัดผลงานที่ส่งมอบจริง เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้างต้องจ่ายค่าจ้างเต็มจำนวน แต่ได้รับผลงานน้อยกว่าตามสัญญา เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาล ปกครองกลาง ที่ ๑๙๘๙/๒๕๔๙) และศาลฎีกาวินิจฉัยในแนวทางเดียวกัน (ฎ. ๒๒๘๘/๒๕๓๔)

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิเสธไม่ส่งคืนของกลางที่ยึดไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ ๑๕๗๖/๒๕๔๙)

#### ตัวอย่าง กรณีไม่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

กรณีครูส่งลงโทษนักเรียนโดยให้วิ่งรอบสนามหลายรอบเพื่ออบรมสั่งสอนให้มีระเบียบวินัย เป็นเหตุให้เด็กนักเรียนถึงแก่ความตาย ถือว่ากระทำโดยประมาทเลินเล่อ แต่มิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (ฎ. ๕๑๒๙/๒๕๔๖)

กรณีผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อเบิกจ่ายเงินโดยตรวจว่ามีลายมือชื่อผู้ช่วยสมุหบัญชีและสมุหบัญชีลงนามรับรองความถูกต้องแล้ว แม้เจ้าหน้าที่จะปลอมเอกสารเบิกจ่ายเงินดังกล่าว ก็ถือว่าผู้มีอำนาจได้ใช้ ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่มิได้ประมาทเลินเล่อ (ฎ. ๓๖๕๖/๒๕๓๑)

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๑๘	ของ	๓๖

### **ตัวอย่าง การคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี**

นักรักษาการโรงมิได้มีหน้าที่โดยตรงในการรักษาความปลอดภัย และมหาวิทยาลัยก็ได้จัดให้มี เจ้าหน้าที่ โดยตรงในการรักษาความปลอดภัย ทั้งที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูง แต่ได้ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการปกติ มาอยู่เวรโดยไม่มีผู้ตรวจเวร และไม่มีระเบียบข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาเวรยาม เมื่อคำนึงถึง ระดับความร้ายแรง แห่งการกระทำและความเป็นธรรมในกรณีนี้ รวมทั้งความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ ให้รับผิดชอบอัตราร้อยละ ๒๐ (คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ ๑๔๗/๒๕๕๐)

### **ตัวอย่าง การคำนึงถึงความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ**

มหาวิทยาลัยไม่มีระเบียบปฏิบัติในการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการคืนเงินของผู้วิจัยที่ขอถอน โครงการวิจัย ให้ชัดเจนจนเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่สามารถยักยอกเงินที่ได้รับคืนจากผู้วิจัยไปได้ นอกจากต้องหัก ส่วนความรับผิดชอบกรณีนี้ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจพบการทุจริตและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบแล้ว ต้อง หักส่วน ความรับผิดชอบอันเกิดจากความบกพร่องของมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้ กำหนดวิธีคืนเงินดังกล่าวออกด้วย (อ ๓๑๔/๒๕๔๙)

ผู้ฟ้องคดีมิได้มีส่วนร่วมเป็นผู้กระทำทุจริตหากแต่ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้บังคับบัญชามีได้ควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา กรมฯ ทราบดีว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มิได้จัดการแก้ไข ปล่อยให้ผล กระทบต่อเนื่องมา ประกอบกับการทุจริตยากแก่การตรวจสอบและมีบุคลากรไม่เพียงพอ จำเป็นต้อง แต่งตั้งบุคลากรที่ ไม่เหมาะสมเข้าปฏิบัติงานในอีกหน้าที่หนึ่ง เป็นเหตุให้ขาดความรอบคอบและขาดการตรวจสอบซึ่งกันและกัน อีกทั้งการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการก่อให้เกิดความเสียหายในกรณีนี้ ถือว่า กรมฯมีส่วนบกพร่องทำให้ได้คนที่ดี ไม่เท่าที่ควรเข้ามารับราชการ จึงเห็นควรหักส่วนความรับผิดชอบร้อยละ ๘๐ (อ ๗๓/๒๕๕๐)

เจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำ ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ ไม่อาจทิ้งหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นได้ และได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจรับสินค้าอีกหน้าที่หนึ่ง ไปพร้อม กัน การลงชื่อตรวจรับสินค้าโดยไม่ได้ตรวจสินค้าจริงเป็นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่ความเสียหายมีสาเหตุ มาจากความบกพร่องของระบบงานของทางราชการด้วย หักส่วนความรับผิดชอบ ร้อยละ ๕๐ (อ ๓๓๘-๓๓๙/๒๕๔๙)

### **อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่**

มาตรา ๑๐ วรรคสอง พ.ร.บ. ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงาน ของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนนั้น มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของ กระทรวงการคลัง

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๑๙	ของ ๓๖

อายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย

๑. หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดอายุความ ๒ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

อายุความ ๒ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง นั้น ไม่ว่าจะป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่หรือกรณีไม่ใช้การกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ก็ตามถือว่าอยู่ในบังคับอายุความ ๒ ปี ตามมาตรา ๑๐ ทั้งสิ้น การเริ่มนับอายุความนั้น ต้องถือเอาวันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายได้รู้ถึงการ ละเมิด และรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นวันเริ่มนับอายุความ ซึ่งในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดทางละเมิด เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอ รายงานการสอบสวนที่ได้รับจากผู้ต้องรับผิดไปแล้วต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ โดยปกติศาลจะถือเอาวันที่ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับทราบรายงานการสอบสวนดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับอายุความ

หรือในทางกรณีอายุความ ๒ ปี ที่จะเริ่มนับกรณีมีผู้ต้องรับผิดต้องนับแต่ผู้แต่งตั้งลงนามเห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และต้องออกคำสั่งเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ทันภายใน ๒ ปี ดังกล่าว

**คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๕/๒๕๕๐** โจทก์เป็นนิติบุคคลโดยเป็นกรมในรัฐบาล มีอธิบดีเป็นผู้แทนการนับอายุความละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ อธิบดี ผู้แทนโจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน น. เป็นนายช่างแขวงการทาง ซึ่งเป็นเพียง ข้าราชการในกรมของโจทก์เท่านั้น ไม่ใช่ผู้แทนของโจทก์ แม้น. จะรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ แล้วแต่อธิบดีผู้แทนโจทก์ทราบเรื่องดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๖ จึงถือได้ว่าโจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๖ นับถึงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันฟ้องยังไม่พ้นกำหนด ๑ ปี คดีของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

**คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๕๖/๒๕๓๘** กองทัพบกโจทก์เป็นนิติบุคคล มีผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้แทนมีอำนาจบังคับบัญชาและรับผิดชอบจึงเป็นผู้มีอำนาจทำการแทนโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕ หรือที่แก้ไขใหม่มาตรา ๗๐ การที่กองบัญชาการควบคุมกองพลทหารราบที่ ๔ ส่วนราชการของโจทก์ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงและมีการรายงานเหตุการณ์เสียชีวิตของนายทหารชั้นสัญญาบัตรให้โจทก์ทราบตลอดจนมีการทำบันทึกเรื่องค่าเสียหายจะถือว่าโจทก์ทราบไม่ได้ กรณีต้องถือว่า โจทก์เพิ่งทราบเหตุและตัวผู้ต้องรับผิดเมื่อผู้บัญชาการทหารบกได้ทราบรายงานและลงนามอนุมัติ ให้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสาม

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๒๐	ของ ๓๖

**ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๖๑๘/๒๕๔๓** กรณีผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา ไม่อยู่เพราะไปต่างประเทศ ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการองค์การสะพานปลาจะมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการได้หรือไม่ และจะถือว่าองค์การสะพานปลารู้ถึงการละเมิดนั้นหรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า ข้อ ๔ แห่งข้อบังคับองค์การสะพานปลาว่าด้วยระเบียบบริหารและแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๓ กำหนดว่า ในกรณีผู้อำนวยการ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้อำนวยการหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ประกอบกับคำสั่งองค์การสะพานปลาที่ ๒๙/๒๕๔๓ เรื่องมอบหมายให้รองผู้อำนวยการปฏิบัติงานแทนผู้อำนวยการ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเรื่องการรักษาการแทนไว้ โดยให้รองผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการและรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารรักษาการแทนตามลำดับ ดังนั้น ผู้รักษาการแทนย่อมมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการได้ และหากในรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ระบุเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้ ย่อมถือได้ว่าองค์การสะพานปลารู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่

ผู้พึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

หากหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นอายุความ ๒ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามที่มาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดไว้ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของหน่วยงานของรัฐย่อมสิ้นสุดลง ซึ่งศาลปกครองสูงสุดวางแนววินิจฉัยไว้ว่า “... เมื่อหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นอายุความใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าวแล้วจึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย...”

๒. กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องนั้นมีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด อายุความในการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินจะมีเพียง ๑ ปี นับแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่การออกคำสั่งดังกล่าวต้องไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันเกิดเหตุ

## การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ

### ๑. หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด (มาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย ตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนได้ โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล แต่ถ้าไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐ ต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามปกติ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของหน่วยงานใด



คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๒๑	ของ	๓๖

### การอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ยื่นไม่เห็นด้วยกับคำสั่งนั้นเพราะเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวที่หน่วยงานของรัฐสั่งนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจเป็นเพราะเห็นว่าการกระทำของตนไม่ได้เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง หรือเป็นการกระทำที่ต้องรับผิดชอบแต่จำนวนเงินที่ต้องชดใช้นั้นไม่เป็นธรรม หรือคำสั่งนั้น ไม่ถูกต้องตาม ขั้นตอนของกฎหมาย เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งนั้น จะต้องอุทธรณ์ ภายในระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว (ตามมาตรา ๔๔) แต่หากหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งฯ โดยไม่ได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่ามีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ใดภายใน ระยะเวลาเท่าใดแล้ว ระยะเวลาการอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นจะขยายออกเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ ผู้ยื่นได้รับคำสั่งทางปกครอง (ตามมาตรา ๔๕) โดยอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่อ้างอิง ประกอบด้วย

เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจทบทวนคำสั่งได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ปัญหาข้อกฎหมาย หรือขั้นตอนตามกฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้น ผู้อุทธรณ์จึงสามารถยกเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวขึ้นอุทธรณ์ได้ โดยเจ้าหน้าที่ พิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็น ด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตาม ความเห็นของตน ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับ

คำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณา คำอุทธรณ์ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบ วันนับ แต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ผู้มีอำนาจ พิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณา อุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

สำหรับผู้ที่มิอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ในเรื่องอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์นี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตอบข้อหารือไว้ว่าผู้มีอำนาจพิจารณา คำอุทธรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทส่วนราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต้องผูกพันตามความเห็นของ กระทรวงการคลังด้วย (ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๖๘/๒๕๕๑)

อายุความที่เจ้าหน้าที่จะต้องไปฟ้องต่อศาลปกครองนั้นมีกำหนดภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควร รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่หากคำสั่งที่เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ได้แจ้งสิทธิตามข้อ ๑๙ ระยะเวลาในการยื่นคำฟ้อง ต่อศาลปกครองให้ขยายเป็นหนึ่งปีตั้งแต่วันที่รับคำสั่ง ตามมาตรา ๕๐ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๒๒	ของ ๓๖

### คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๑/๒๕๕๓

ศาลปกครองจะรับคำฟ้องที่ยื่นต่อศาลไว้พิจารณาได้ต่อเมื่อคดีพิพาทตามคำฟ้องนั้น เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองและการฟ้องคดีนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีตามที่กฎหมาย ว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนด เมื่อได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้วผู้ฟ้องคดี ชอบที่จะรอให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งนั้นก่อนหรือรอให้พ้นระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อน จึงจะมีสิทธินำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจ ตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเรียกให้ ชดใช้เงินของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อผู้ทำ คำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเพราะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ได้ออกโดย รัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ตามนัยมาตรา ๔๔ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือยื่นอุทธรณ์คำสั่งชดใช้เงินดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีโดยยื่นทางไปรษณีย์ เมื่อได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้วผู้ฟ้องคดีชอบที่จะรอให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยอุทธรณ์ คำสั่งนั้นก่อนหรือรอให้พ้นระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อน จึงจะมีสิทธินำคดีนี้ มาฟ้องต่อศาลปกครอง แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้รอให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยอุทธรณ์หรือ รอให้พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน และขณะที่ยื่นฟ้องคดีนี้ผู้ถูก ฟ้องคดียังไม่ได้รับ หนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว กรณีนี้จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังมิได้มีการดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อน เสียหายตามขั้นตอน และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๔๒ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สิทธิในการฟ้องคดีจึงยังไม่เกิดขึ้น

### ๒. กรณีเจ้าหน้าที่ไม่ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดหน่วยงานของรัฐมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งให้ชำระเงินภายในระยะเวลาเท่าใด ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ชำระหน่วยงานของรัฐก็จะออกหนังสือเตือนให้ชำระภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าไม่ชำระอีกก็ดำเนินการ ยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาด เพื่อบังคับชำระหนี้ต่อไป ซึ่งมาตรการดังกล่าวมีประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อบังคับชำระหนี้ได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้มีการบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ ตามนัย มาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒	
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๒๓	ของ ๓๖	

**๖.๑.๒** ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดย กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่เกิดความเสียหายจนถึงเมื่อถูกฟ้องคดีและการไต่เบี่ย ระเบียบฯ กำหนดแนวทาง/ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิด ไว้เป็น ๒ กรณี คือ

หมวด ๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

**หมวด ๑** กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ระเบียบให้ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน (ตามระเบียบฯข้อ ๖) ดังนี้

๑. กระทรวง ทบวง กรม (ส่วนกลาง, ส่วนภูมิภาค) และ

๒. ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นๆ

เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งนั้นจะเป็นผู้กระทำหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่นเป็นผู้กระทำให้เกิดความเสียหายขึ้น มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นต้นโดยด่วน และให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นรายงานตามลำดับชั้น จนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น (ตามนัย ข้อ ๗ แห่งระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีฯ)

๒. เมื่อหน่วยงานได้รับรายงานและไม่ทราบแน่ชัดว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นหรือไม่ หรือความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือไม่ เช่นกรณีรถราชการแตกโดยไม่ทราบสาเหตุก็ให้มีการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นและหากเห็นว่า

๒.๑ มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้ตั้ง

คณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒.๒ ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่จำเป็นต้อง

แต่งตั้ง คณะกรรมการฯ แต่ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (ข้อ ๑๒) หรือไม่

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ให้หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย (ข้อ ๘) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ (ส่วนการพิจารณาว่าหน่วยงานใดเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายนั้นในทางปฏิบัติให้ถือว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ได้ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นเจ้าของทรัพย์สิน)

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๒๔	ของ ๓๖

**ตัวอย่าง** กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลประจำจังหวัด ซึ่งจัดซื้อโดยงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และมีอำนาจฟ้องคดีในกรณีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดแม้จะมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในส่วนภูมิภาคในจังหวัดนั้นก็ตามไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฯ หรือฟ้องคดี เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจตามนัยมาตรา ๓๘(๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

- กรณีไม่มีเหตุอันเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องตั้งคณะกรรมการฯ
- การแต่งตั้งคณะกรรมการฯ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการฯ จำนวนไม่เกิน ๕ คน จากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หรือหน่วยงานอื่น (อยู่ในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ เหมือนกัน) ตามความเหมาะสม

๒. ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ตามแต่กรณีว่าเป็นเรื่องยากหรือเรื่องง่าย โดยใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสม เช่น ให้คณะกรรมการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน เป็นต้น

กระทรวงการคลังมีหนังสือชักชวนความเข้าใจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการเมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน ให้หัวหน้าหน่วยงานฯ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ชักช้า อย่างช้าไม่ควรเกิน ๑๕ วัน นับแต่รู้หรือทราบความเสียหายและให้รีบดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างช้าไม่ควรเกิน ๖๐ วันนับแต่วันที่แต่งตั้ง หากคณะกรรมการไม่สามารถสอบสวน ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้แต่งตั้งฯ อาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน โดยคำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นในการขอขยาย และระมัดระวังเรื่องอายุความด้วย (หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๗๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่องชักชวนความเข้าใจแนวทางปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด)

๓. ประกาศ กระทรวงการคลัง “ระเบียบฯ ให้อำนาจ กระทรวงการคลัง มีอำนาจประกาศมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้” (ปัจจุบันยังไม่มีประกาศฯ) และระเบียบฯ ยังได้ให้อำนาจกระทรวงการคลังในการประกาศกำหนดจำนวนความเสียหายหรือผู้แทน หน่วยงานใดร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

#### **ข้อยกเว้นไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด**

๑. ในชั้นสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น กรณีไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ (เช่น ขับรถไปปฏิบัติราชการแล้วระจกบังลมเกิดแตกร้ายขึ้นเอง หรือภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถป้องกันได้ ) ให้รายงานผู้บังคับบัญชา หากผู้บังคับบัญชาเห็นด้วย ให้ยุติเรื่อง แต่ถ้าไม่เห็นด้วยก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความผิดทางละเมิด

๒. ในกรณีหน่วยงานของรัฐทราบแน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดคือผู้ใด(รู้เหตุ รู้ตัว รู้จำนวนค่าเสียหาย) และทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐแล้ว หน่วยงานของรัฐไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๒๕
			แก้ไขครั้งที่	๒
			ของ	๓๖

๓. ทั้งนี้กรณีเรื่อง ทั้งข้อ ๑ และ ๒ หัวหน้าหน่วยงานต้องรายงานผลการพิจารณาให้ปลัดกระทรวง ปลัด ทบวงหรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา พิจารณาว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด(ตามข้อ ๑๒) ต่อไปหรือไม่

### กรณีที่ต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๑. เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐทำความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง (เช่น พชร. ของ หน่วยงาน ก. ขับรถรถยนต์ไปราชการที่สำนังบประมาณ ขณะถอยรถจอดเกิดเฉี่ยวชนกระจกของหน่วยงาน ข. แตกเสียหาย) ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานที่ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด และจะต้องร่วมกันพิจารณาลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

๒. หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งได้รับความเสียหาย (เช่น รถราชการของหน่วยงาน ก. เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถราชการหน่วยงาน ข ทำให้รถของหน่วยงาน ก. และรถของหน่วยงาน ข. เสียหาย)

๓. เกิดการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน (เช่น กรณีคณะกรรมการกำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ ผู้แทนหน่วยงานด้านโยธาฯ ร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น)

กรณีข้อ ๒-๓ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหาย และหัวหน้าหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำให้เกิดความเสียหายสังกัดอยู่ บรรดาที่เกี่ยวข้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดร่วมกัน ให้ตกลงกันว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เมื่อตกลงกันได้ก็ให้ออกคำสั่งตั้งคณะกรรมการ โดยหัวหน้าหน่วยงานทุกแห่งต้องร่วมกันลงนามในคำสั่งตั้งกรรมการฉบับเดียวกัน

ทั้งนี้ ในการออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องออกโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้ได้รับความเสียหายเท่านั้น

**คำว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๑๒ หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ แต่หากเป็นกรณีที่ผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไม่ใช่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแต่เป็นบุคคลอื่น ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นไว้ว่า**

ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงิน ผู้มีอำนาจออกคำสั่งจึงได้แก่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ส่วนการที่ข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อหาผู้รับผิด ออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น หมายความว่า กรณีที่ผู้แต่งตั้งเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ตามข้อ ๑๘ จึงมุ่งหมายเพียงให้ผู้แต่งตั้ง ดำเนินการใดๆ เพื่อให้มีการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ส่วนผู้ที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนต่อไปก็ยังคงต้องเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๒๖	ของ	๓๖

กรณีนี้หรือมานี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแทนนายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ดังนั้นเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะผู้แต่งตั้งได้แจ้งให้เทศบาลตำบลต้นเปาออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว จึงเป็นกรณีที่ผู้แต่งตั้งได้ดำเนินการ เพื่อให้มีการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว จึงเป็นกรณีที่ผู้แต่งตั้งได้ดำเนินการ เพื่อให้มีการออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ แล้ว เทศบาล ตำบลต้นเปาในฐานะหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจึงมีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนต่อไปตาม มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยนายกเทศมนตรี ตำบลต้นเปาปัจจุบันซึ่งมิได้เป็นผู้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำละเมิดย่อมมีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่มีเหตุอันจะทำให้ขาดความเป็นกลางในการพิจารณาออกคำสั่ง และกรณีที่ นายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาได้พิจารณา มีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หรือได้มีคำสั่งตามการวินิจฉัยสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ไปแล้ว หากมีการยื่นอุทธรณ์คำสั่ง นายกเทศมนตรีตำบลต้นเปาย่อมต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังหรือตามการวินิจฉัยสั่งการของ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ด้วย แล้วแต่กรณี ไม่อาจวินิจฉัยอุทธรณ์แตกต่างไปจากคำสั่งเดิมได้ ทั้งนี้ โดย เทียบเคียงหลักการที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๙๔/๒๕๔๙

กรณีผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ ไม่ดำเนินการภายในเวลาสมควร หรือแต่งตั้งคณะกรรมการ ไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือกำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจ แต่งตั้ง/เปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่ เห็นสมควร (ข้อ ๑๒)

- กรณีไม่ดำเนินการภายในเวลาสมควร เช่น ปล่อยปละละเลยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการในเวลาอันควร ล่วงเลยเวลา ๖๐ วันนับแต่วันที่รู้ว่าจะเกิดเหตุละเมิด

- กรณีแต่งตั้งคณะกรรมการไม่เหมาะสม เช่น แต่งตั้งบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรืออาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบข้อเท็จจริงเป็นคณะกรรมการฯ เพราะอาจทำให้การสอบสวนไม่ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนหรือข้อเท็จจริงอาจบิดเบือน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้อื่นอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม

**ตัวอย่าง** แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ที่ยักยอกเงินของทางราชการไป และผู้บังคับบัญชาผู้นั้นอาจต้อง รับผิดชอบใช้เงินแก่ทางราชการร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นด้วย เนื่องจากผู้บังคับบัญชาผู้นั้นมีส่วนบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เป็นเหตุหรือเป็นช่องทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชายักยอกเงินของทางราชการเป็นคณะกรรมการฯ

หน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

**๑. การประชุมคณะกรรมการ จะต้อง**

- มีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด

- ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

- มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากและในกรณีที่กรรมการคนใดไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุมให้ทำความเห็นแย้งไว้ในความเห็นของคณะกรรมการ

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๒๗
			แก้ไขครั้งที่	๒
			ของ	๓๖

**๒. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง** รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ โดยจะต้องดูตั้งแต่ต้นทางจนจบสุดท้ายด้วยความระมัดระวัง และรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง (ตามระเบียบ ข้อ ๘) เช่น กรณีอุบัติเหตุ ต้องใช้ หลักฐาน อะไรบ้าง

- การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ(ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑) เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่

๒) มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

๓) เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจะต้องรับผิดชอบใช้เป็นจำนวนเท่าใด

๔) กรณีเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดหลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนการรับผิดชอบเป็นอย่างไร

๕) ความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องหรือไม่ เพื่อที่จะนำส่วนความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้

**ตัวอย่าง** กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สินต้องใช้หลักฐานอะไรบ้างเพื่อการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำให้เกิดความกระจ่าง

๑) วันเวลา ที่เกิดการทุจริต

๒) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของ ผู้กระทำทุจริตในการปฏิบัติราชการโดยปกติ

๓) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต

๔) ชื่อ ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บังคับบัญชา

ตามสายงาน

๕) รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้ง

- ผู้บังคับบัญชาว่าตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- และหรือทางปฏิบัติที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

๖) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้น ๆ หรืองานที่ได้รับมอบหมาย มีอย่างไร

๗) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร

๘) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำแต่ได้ละเว้นไม่กระทำ

๙) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป

๑๐) เอกสารแจ้งความร้องทุกข์ สำเนาสำนวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และความเห็น (ถ้ามี) ตลอดจนผลการฟ้องคดี

๑๑) กรณีมีการระบุว่า ลายมือชื่อปลอม ได้มีการส่งหลักฐาน ให้ผู้ชำนาญของกองพิสูจน์หลักฐาน ตรวจสอบหรือไม่ ถ้ามีขอรายงานผลการพิสูจน์ดังกล่าว

๑๒) การเรียกร้องหรือฟ้องคดีกับธนาคารผู้จ่ายเงิน (ถ้ามี)

๑๓) ในกรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเช็ค ขอสำเนาเช็ค สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารประกอบการส่งจ่าย ผู้มีอำนาจส่งจ่าย หลักฐานการได้รับชำระหนี้ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๒๘	ของ ๓๖

๑๔) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่นๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ใช้เงินเกินฐานะภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ

๑๕) สำเนารายงานความเห็นของ สตง. หรือเหตุที่ทำให้ ทราบว่ามีการกระทำทุจริต (ถ้ามี)

๑๖) ความเห็นและผลการดำเนินการของ ปปช. ปปง. และผลการดำเนินคดีอาญา

๑๗) กรณีมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นหลายกรณี ให้แยกการสอบสวนเป็นรายกรณี พร้อมความเห็นว่าผู้กระทำการทุจริตและผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดหรือไม่ อย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด

๑๘) บันทึกการให้ปากคำของผู้เกี่ยวข้อง และ โดยเฉพาะผู้ที่จะต้องรับผิดหรืออาจจะต้องรับผิด

**๓. กรรมการจะต้องให้โอกาสแก่ผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริง และโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม**

- การให้ชี้แจงต้องบอกไปด้วยว่า ให้นำเอกสารหลักฐานมาโต้แย้งได้และนำที่ปรึกษาหรือทนายความเข้ามาในการพิจารณาได้

- ต้องให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และ

- ให้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนด้วย

- โดยต้องมีได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญาหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่น

**๔. เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าข้อเท็จจริงชัดเจน พยานหลักฐานเพียงพอแล้วก็ให้เสนอความเห็นให้ผู้แต่งตั้งพิจารณา ซึ่งความเห็นนั้นจะต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน ประกอบการพิจารณา**

**๕. คณะกรรมการ จะต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามคำสั่งแต่งตั้ง ถ้าไม่เสร็จปกติต้องขอขยายก่อนครบกำหนดเวลา**



คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๒๙
			แก้ไขครั้งที่	๒
			ของ	๓๖

### การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งได้รับรายงานผลการสอบสวนแล้ว ต้องดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

๑. ในการวินิจฉัยสั่งการ ผู้แต่งตั้งมีอำนาจวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องผูกมัดอยู่กับความเห็นของคณะกรรมการ โดยมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ เช่น อาจมีความเห็นให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดรับผิดมากขึ้นหรือ น้อยลงหรือไม่ต้องรับผิดเลยก็ได้ซึ่งเป็นดุลพินิจของผู้สั่งแต่งตั้ง

๒. หากเห็นว่าสำนวนการสอบข้อเท็จจริงยังมีข้อบกพร่องในประเด็นใดหรือมีบางประเด็นที่ผู้แต่งตั้งเห็นควรให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมได้

๓. เมื่อเห็นว่าการสอบสวนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้แต่งตั้งจะต้องวินิจฉัยสั่งการว่าการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้น มีผู้รับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด

๔. เมื่อวินิจฉัยสั่งการแล้วให้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่วินิจฉัยสั่งการ

๕. ในระหว่างรอผลการพิจารณาจากกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งเตรียมเรื่องออกคำสั่ง หรือฟ้องคดีไม่ให้ขาดอายุความ

ถ้ากระทรวงการคลังวินิจฉัยไม่แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่หน่วยงานส่งเรื่องมา กรณีรัฐวิสาหกิจ อปท หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้หน่วยงานเหล่านี้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายได้ตามที่เห็นสมควร กรณีเป็นส่วนราชการ หากกระทรวงการคลังพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ๖ เดือน นับแต่วันที่ส่วนราชการส่งเรื่อง ก็ให้ดำเนินการเช่นเดียวกันกับกรณีที่กำลังกล่าวมาแล้วข้างต้น

เมื่อกระทรวงแจ้งผลแล้วหากเป็นส่วนราชการต้องสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ทั้งตัวบุคคลผู้ต้องรับผิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้ ไม่อาจพิจารณาเป็นอย่างอื่นได้

ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หากมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของกระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะต้องให้ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแลวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นว่าถูกต้อง

### เงื่อนไขของการสั่งต่าง

๑. หากมีการสั่งต่างจาก กระทรวงการคลัง แล้วเกิดความเสียหาย ผู้สั่งต่างต้องรับผิดชอบ

๒. หากสั่งตามความเห็นของ กระทรวงการคลัง จะทำให้การบริหารงานภายในองค์กรมีข้อขัดข้องอย่างไร กรณีหน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกัน และผู้แต่งตั้งร่วมมีความเห็นต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ให้เสนอ กรม. วินิจฉัยชี้ขาด

หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดตายระหว่างการสอบสวนให้รีบสอบให้เสร็จภายใน ๖ เดือน นับแต่เจ้าหน้าที่ตายเพราะอายุความฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทมีเพียง ๑ ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ตาย แล้วรีบส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ โดยเขียนตัวอักษรแดงที่สำนวนว่า กรณีเจ้าหน้าที่ตาย

เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใดแล้วนั้น ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว๔๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒	
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๓๐	ของ	๓๖

**ประกาศกระทรวงการคลัง (หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๕.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓)**

หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้

๑. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐ ครั้งละเกินกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

สำหรับความเสียหายประเภท

๒.๑ ความเสียหายจากสาเหตุทั่วไปที่มีได้มีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมด

๒.๒ ความเสียหายที่มีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบชดใช้เต็มจำนวนความเสียหายและพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องซึ่งกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๒.๓ ความเสียหายที่มีได้เกิดจากการทุจริต แต่มีสาเหตุจากเงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่าง ๆ ๑ และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย

๓. ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ

ในการพิจารณาตรวจสอบสำนวนของกระทรวงการคลังจะมีคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง เป็นผู้พิจารณาแล้วเสนอความเห็นให้กระทรวงการคลังวินิจฉัย องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งประกอบด้วย คณะกรรมการโดยตำแหน่ง คือ อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และยังมี คณะกรรมการที่ปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งอีกจำนวนหนึ่ง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ เช่นเดียวกับ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดละเมิด

**การชดใช้ค่าเสียหาย**

ถ้าชดใช้เป็นสิ่งของต้องแต่งตั้งกรรมการตรวจรับพัสดุ ตามระเบียบพัสดุฯ ด้วย หากเจ้าหน้าที่ขอชดใช้ต่างจากทรัพย์สินที่เสียหายหรือสูญหาย เช่น ทำคอมพิวเตอร์แบบพกพาสูญหายแต่จะขอใช้เป็นกล้องดิจิทัลซึ่งมีราคาเท่ากันหรือมากกว่า ต้องขอตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๓๑	ของ	๓๖

### การผ่อนชำระเงิน

การผ่อนชำระหนี้กรณีละเมิดให้ปฏิบัติตาม ว ๑๑๕ หากปฏิบัตินอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ว ๑๑๕ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน แต่อย่างไรก็ตามหากเจ้าหน้าที่ไม่มีเงินผ่อนชำระหนี้และเข้าเกณฑ์ฟ้องล้มละลายได้ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีล้มละลายกับเจ้าหน้าที่ เว้นแต่เข้าข้อ ๒๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คือ เจ้าหน้าที่ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เช่น แกล้งให้ตนเองเป็นหนี้ ยักยอกทรัพย์สินติดการพนัน เป็นต้น หากมีพฤติการณ์ดังกล่าว หน่วยงานของรัฐสามารถฟ้องล้มละลายกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำทุจริต โดยหลักการไม่สามารถขอผ่อนชำระได้

เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ตรวจสอบสถานภาพปัจจุบัน ณ วันเสนอขอผ่อนชำระเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย และทรัพย์สินทั้งของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและคู่สมรส โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบหรือหน่วยงานเจ้าของข้อมูล แล้วแต่กรณีเพื่อประกอบการพิจารณา

๒. ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามสมควรแก่ฐานะ และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบผู้นั้น มีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีและพฤติการณ์แห่งกรณี ภายใต้งบเงื่อนไขดังนี้

๒.๑ กรณีผ่อนชำระภายในกำหนดเวลา ๑ ปี โดยไม่จำกัดวงเงินที่ผ่อนชำระ

๒.๒ กรณีวงเงินที่ผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน ๕ ปี อัตราดอกเบี้ย ๗.๕% ต่อปี

๒.๓ กรณีวงเงินที่ขอผ่อนชำระเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือน ในอัตราเดือนละ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือนภายในกำหนดไม่เกิน ๑๐ ปี อัตราดอกเบี้ย ๗.๕% ต่อปี

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระต้องสิ้นสุดก่อนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบออกจากราชการทุกกรณี รวมถึงการเกษียณอายุด้วย หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบพ้นจากราชการระหว่างการผ่อนชำระ ข้อตกลงเรื่องการผ่อนชำระเป็นอันยุติ ให้หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้เงินที่ค้างชำระอยู่ทั้งหมดทันที การขอผ่อนชำระต้องขอผ่อนเต็มจำนวนที่ต้องรับผิดชอบรวมทั้งดอกเบี้ย ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี หากกรณีเหตุที่เกิดจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ไม่สามารถขอผ่อนชำระได้เมื่อส่วนราชการได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว หากไม่ชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผิดนัด โดยให้ถือจำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละเดือนเป็นการชำระดอกเบี้ยรายเดือนที่เกิดขึ้นก่อน ส่วนที่เหลือให้ถือเป็นการผ่อนชำระเงินต้นที่ค้างอยู่ ยกเว้นหากเจ้าหน้าที่ผ่อนชำระครบถ้วนภายใน ๑ ปี ไม่คิดดอกเบี้ย

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๓๒	ของ	๓๖

## หมวด ๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๒ ข้อ ๒๐

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกให้ใช้บังคับเฉพาะกับหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ บางประเภทเท่านั้น ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ยกเว้นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

### การดำเนินการเมื่อเจ้าหน้าที่ทำให้อุบัติภัยต่อบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย

ระเบียบฯ ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าการเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้น แจ้งต่อ ผู้บังคับบัญชาโดยมิชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณี เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด หรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการตาม ข้อ ๙(๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ดังนั้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับบุคคลภายนอกที่เกิดจากเจ้าหน้าที่กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่รับรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อดำเนินการสั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และให้นำหมวด ๑ คือ หมวดเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐมาใช้บังคับกับการละเมิดบุคคลภายนอกโดยอนุโลม

### การดำเนินการกรณีผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก) ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

#### การรับคำขอ

- เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก บุคคลภายนอกอาจมายื่นคำขอต่อหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้และหน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว
- ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ยื่นคำขอหรือฟ้องคดี กระทรวงการคลัง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ไม่มีสังกัด ให้ฟ้องกระทรวงการคลัง
- กรณีผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรับส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไปพร้อมแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบและให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมนับแต่วันที่รับคำขอที่ส่งมา

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่ SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่ ๒	แก้ไขครั้งที่ ๒	
	วันที่บังคับใช้ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า ๓๓	ของ	๓๖

การแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

- เมื่อหน่วยงานได้รับคำขอและเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงทางละเมิด เมื่อพิจารณาว่าต้องชดใช้หรือไม่ หากต้องชดใช้ให้ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ดังนี้

๑) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้วหรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้างหรือร้านที่ทำการซ่อม และใบกำกับภาษี เป็นต้น และให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินนั้นตามความเหมาะสมและเป็นธรรม แล้วนำเสนอให้หัวหน้าหน่วยงาน ของรัฐผู้แต่งตั้งพิจารณาสั่งการต่อไป ทั้งนี้ ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนดในการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดทางละเมิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการ โดยอนุโลม

๒) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต

- ค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย

ก. กรณีผู้เสียหายไม่มีรายได้ประจำ ให้ชดใช้ความเสียหายตามช่วงเวลาของผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้าง ขึ้นต่รายวันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานตามเขตจังหวัดซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้เสียหาย ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินวันละ ๓๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์มีหนังสือรับรองให้หยุดรักษาตัวแต่ไม่เกิน ๖๐ วัน

ข. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดใช้ความเสียหายตามช่วงเวลาของผู้เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่นายจ้างหรือหน่วยงาน ต้นสังกัดจ่ายให้ ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์รับรองให้หยุดรักษาตัว แต่ไม่เกิน ๒ เดือน

- ค่าชดเชยการสูญเสียอวัยวะหรือสมรรถภาพในการทำงาน ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าใช้จ่ายในการจัดการศพไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท
- ค่าขาดไร้อุปการะให้ทายาทคนละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	แก้ไขครั้งที่	๒
			หน้า	๓๔
			ของ	๓๖

ทั้งนี้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนพิจารณาให้ความเห็นชอบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับ รายงานผลการสอบสวน พร้อมทั้งแจ้งผลการพิจารณาวินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว จากนั้นให้เบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอตอบรับผลการวินิจฉัย กรณีผู้ยื่นคำขอยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ถูกระทำละเมิดกลับคืนสู่สภาพเดิมได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ส่วนสิทธิของข้าราชการและลูกจ้างหน่วยงานของรัฐในการที่จะเบิกค่ารักษาพยาบาลนั้นเป็นสวัสดิการที่หน่วยงานของรัฐจัดให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างที่ปฏิบัติงานให้แก่ตน ซึ่งเป็นสิทธิคนละส่วนและมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกับความเสียหายในเรื่องละเมิด โดยในกรณีทั่วไปผู้กระทำละเมิดยังคงต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำละเมิดนั้นเต็มจำนวนค่าเสียหายที่เกิดจากการละเมิดนั้น จะนำค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับในส่วนนี้มาหักออกจากค่าสินไหมทดแทนอันจะพึงได้รับจากการกระทำละเมิดไม่ได้

#### การดำเนินการกรณีผู้เสียหาย (บุคคลภายนอก) ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาลให้หน่วยงานของรัฐ ประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการต่อสู้คดีและหากผลการพิจารณาในเบื้องต้น ปรากฏว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย แต่หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีแต่หากผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ผู้นั้นต่อศาลก่อนแล้ว ให้พนักงานอัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสปันจากการเป็นคู่ความในคดีและให้ช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย หากคดีถึงที่สุดแล้วปรากฏว่าทางราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีและต้องชดใช้เงินให้แก่บุคคลภายนอกให้ดำเนินการไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ภายใน ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่จ่ายเงินตามคำพิพากษาของศาล แต่ต้องพิจารณาให้ได้ความว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำการ ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เท่านั้นทางราชการจึงจะมีสิทธิไล่เบี้ยได้ หากพิจารณาได้ความเพียงว่าเป็นประมาทเลินเล่อธรรมดาทางราชการไม่มีสิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ความเสียหายย่อมตกเป็นพับไป หากเจ้าหน้าที่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปก่อนแล้ว โดยผลพิจารณาเป็นที่ยุติว่าเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการนั้นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิไล่เบี้ยให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวภายหลังได้

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ		
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่ ๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๓๕	ของ ๓๖

## ๖.๒ อธิบายกระบวนการทำงาน

๖.๑ ขั้นตอนที่ ๑ กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม กองกฎหมาย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ได้รับรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพจาก กอง / ศูนย์ / สำนัก / โครงการ หรือจากการชี้มูลของหน่วยงานภายนอกหรือคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นหรือคณะกรรมการที่สอบสวนด้านวินัย

๖.๒ ขั้นตอนที่ ๒ นิติกรที่ได้รับมอบหมายจะพิจารณาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อปรับเข้ากับหลักกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือขอทราบข้อเท็จจริง (เพิ่มเติม) จากหน่วยงานที่ได้รับความเสียหาย รวมทั้งหากหน่วยงานดังกล่าวยังไม่ได้แจ้งรายชื่อกรรมการมาด้วย ก็จะขอให้หน่วยงานแจ้งรายชื่อกรรมการจำนวน ๒ คน (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดไว้ว่าไม่เกิน ๕ คน และต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเสียหายที่เกิดขึ้น)

๖.๓ ขั้นตอนที่ ๓ พิจารณากำหนดรูปแบบของคณะกรรมการและจัดทำคำสั่งเสนอกรมฯ ลงนามเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยแบ่งออกเป็นสองกรณีคือ

กรณีไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ เช่น กรณีความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วัตภัย ไฟป่า ฯลฯ จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หรือ

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ เช่น ทรัพย์สินสูญหาย จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อหาผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

๖.๔ ขั้นตอนที่ ๔ เมื่อกรมฯ ได้ลงนามในคำสั่งแล้ว นิติกรที่เป็นกรรมการและเลขานุการจะแจ้งคำสั่งแต่งตั้งกรรมการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อมาให้อภัยคำต่อคณะกรรมการฯ ตลอดจนดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันที่ประธานกรรมการทราบคำสั่ง และหากคณะกรรมการดำเนินการไม่แล้วเสร็จก็สามารถขอขยายระยะเวลาดำเนินการออกไปได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน

๖.๕ ขั้นตอนที่ ๕ คณะกรรมการเมื่อดำเนินการสอบสวนแล้วเสร็จ การดำเนินการจะแยกออกได้เป็นสองกรณีเช่นกันคือ

กรณีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น คณะกรรมการจะจัดทำสำนวนพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (แบบ สป.๑) แล้วรายงานให้ผู้แต่งตั้งทราบและพิจารณา หากผู้แต่งตั้งเห็นชอบด้วยกับผลการสอบสวนว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่จะลงนามในบันทึกเรียนปลัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อไป ทั้งนี้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ข้อ ๑๒

กรณีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการจะจัดทำสำนวนพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (แบบ สล.๑) แล้วรายงานให้ผู้แต่งตั้งทราบและพิจารณา หากผู้แต่งตั้งเห็นชอบด้วยกับผลการสอบสวน ก็จะลงนามในหนังสือเรียนปลัดกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นต่อไป

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง	ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ			
	เอกสารเลขที่	SOP-LD-SP-๐๕	ฉบับที่	๒	แก้ไขครั้งที่	๒
	วันที่บังคับใช้	มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕	หน้า	๓๖	ของ	๓๖

ยกเว้นกรณี สำนักงานที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เช่น ความเสียหาย ครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท อันเนื่องมาจากสาเหตุทั่วไป เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินเสียหายหรือสูญหาย เป็นต้น (ประกาศกระทรวงการคลังฯ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒)

ก่อนที่จะรายงานให้ผู้แต่งตั้งพิจารณาหัวหน้าฝ่ายสอบสวนจะทำการพิจารณาตรวจสอบสำนักงาน การสอบสวนดังกล่าว

๖.๖ ขั้นตอนที่ ๖ เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากผู้มีอำนาจแล้วแต่กรณีแล้วนั้น นิติกร จึงดำเนินการแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

### ๗. กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๗.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ. ๒๕๓๙

๗.๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ฯลฯ

### ๘. การจัดเก็บและเข้าถึงเอกสาร

#### ๘.๑ การจัดเก็บ

ชื่อเอกสาร/โปรแกรม	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ	การจัดเก็บ (รูปแบบเอกสาร/ไฟล์)	ระยะเวลา จัดเก็บ
๑. สำนักงานสอบสวนข้อเท็จจริงทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑. ตู้เก็บเอกสารประจำกลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม	๑. นิติกร	๑. เพิ่มเอกสาร	๑๐ ปี

#### ๘.๒ ผู้มีสิทธิเข้าถึง

๑. ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

๒. หัวหน้า กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม

๓. นิติกร กลุ่มเสริมสร้างวินัยและพิทักษ์ระบบคุณธรรม

### ๙. ระบบการติดตามและประเมินผล

- รายงานในระบบความรับผิดทางละเมิดและแพ่ง (กรมบัญชีกลาง)
- รายงานผลการดำเนินการประจำเดือนของกองกฎหมาย



ภาคผนวก